

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Iz 58, 1 – 12

Text: *Iz 58, 6 – 7 Zdalipak půst, který já si přeji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbít? Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidíš-li nabého, obléknout ho, nebyt netečný k vlastní krvi?*

Je postní období a my se ptáme, co to pro nás znamená. Než nám to objasní sám prorok Izaiáš, zamysleme se nad svými vlastními představami o půstu. Půst můžeme vnímat buď jako nějaké liturgické období nebo rovnou jako zřeknutí se pokrmů nebo alespoň některých požitků. Postit se můžeme také z různých pohnutek, a to i zcela nenáboženských. Někdo ho chápe dokonce jako dietu, tedy prostředek pro udržení štíhlé linie nebo jako očistu organismu. Pak se ovšem nejedná o půst. Ten je ryze náboženskou záležitostí. Nicméně i do půstu jako projevu upřímné zbožnosti se mohou dostat falešné tóny. Půst v náboženském kontextu se chápe především jako součást modlitby, jako jakýsi podpůrný modlitební prostředek. Ale právě na té duchovní rovině může dojít k hrubému nepochopení půstu či dokonce k jeho zneužití. Podobně jako dietu podstupujeme pro zlepšení svého vlastního zdraví, tak i půst může někdo považovat za prostředek k dosažení svých vlastních zájmů. To je ovšem pokřivené chápání postní praxe. Je-li takový půst součástí modliteb, nezřídka ho věřící používají jako zbraň a nátlakový nástroj vůči Pánu Bohu. Prostě jako když nějaký aktivista drží hladovku, aby dosáhl svých cílů. V takovém případě jde vlastně o formu vydírání. Buď mi vyhovíte nebo mě budete mít na svědomí. Hladovkou chce aktivista na sebe upozornit, vynutit si jednání a dosáhnout svého vítězství. Tento způsob vyjednávání s Pánem Bohem je ovšem hodně drzý, vzdorovitý a vlastně dětinský.

„Proč se postíme, a nevšímáš si toho? Pokořujeme se, a nebereš to na vědomí“ vyčítají Pánu Bohu tyto zbožní aktivisté, kteří se snaží, aby bylo po jejich a jsou zklamaní, když je Pán Bůh ignoruje. Svůj půst používají k tomu, aby jim Pán Bůh dal za pravdu. Chtějí získat Boha na svou stranu. Chtěli by mít Boha blízko. A nevědí, že dělají něco špatně.

Takovou situaci popisuje prorok Izaiáš v 58. kapitole. Sám prorok si netroufá mluvit proti zaběhlé postní praxi. Ale Hospodin ho k tomu přímo vyzývá: „Volej z plna hrdla, bez zábran! Rozezvuč svůj hlas jako polnící! Mému lidu ohlas jeho nevěrnost, domu Jákobovu jeho hříchy.“

Hospodin nevyčítá svému lidu, že by byli málo zbožní. Ano, „den co den se mne dotazují,“ říká Hospodin, „chtějí poznat moje cesty jako pronárod, jenž koná spravedlnost a řád svého Boha neopouští; na spravedlivé rady se mě doptávají, chtěli by mít Boha blízko.“ Ono to vypadá zbožně co lidé dělají. Ale jenom navenek. Jejich srdce zůstává beze změny. Sice dodržují půst, ale jinak si dál dělají co chtějí, hádají se, druhým ubližují, myslí jen na sebe a bližní je nezajímají. Copak to je půst, který by se Pánu Bohu líbil? Copak se dá nazvat postem jen to, že se před lidmi tváříš utrápeně, skláníš hlavu jak rákos a sypeš si na hlavu popel? V evangeliu říká Ježíš dokonce: Když se postíte, netvařte se utrápeně jako pokrytci. Když se postíš, umyj svou tvář, abys neukazoval lidem, že se postíš.

Bible je proti samoučelné zbožnosti. Ani půst nesmí být jen póza nebo formální gesto. A tak dnes někteří věřící raději od postní praxe zcela upouští, aby nebyli obviněni z povrchní, falešné zbožnosti. Jenže to také není řešení. Bůh si přeje, abychom se postili. Ale chce, abychom se postili správně. Izaiáš proto detailně a velmi konkrétně vypisuje, jak má vypadat opravdový půst. Hospodin jeho ústy říká: „Zdalipak půst, který já si přeji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbít? Cožpak nemáš lámat svůj

chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidiš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi?“ Z tohoto „návodu“, jak se postit plynou v podstatě dvě věci:

1) Rozvázat jha. Půst nemá nikoho svazovat, ale naopak rozvazovat. Jinými slovy – půst je cesta ke svobodě. Půst neznámá, že se nesmí to či ono. Pravý půst znamená naopak volnost, rozvázat všechna jha, osvobodit lidi spoutané mnohými povinnostmi, úkoly a nároky. Dáme-li si takto pojatý půst do souvislosti s přípravou na velikonoční svátky, znamená to uvolnit sebe i druhé z běžných povinností a udělat si čas na modlitbu, na kontemplaci, tedy rozjímání, oprostít se od běžných starostí o živobytí a zakusit volnost ke slavení Božího díla spásy. Půst může znamenat i ono Ježíšovské „nemějte starost o to, co budete jíst a co budete pít“. Po tom všem se shánějí pohané v supermarketech. Pusťte takové starosti na chvíli z hlavy a soustřeďte se taky někdy na něco jiného.

Co ještě znamená rozvázání jha? Dát ujařmeným volnost znamená nebýt na sebe ani na druhé přehnaně náročný, nemít nepřiměřená očekávání a požadavky. Každé jho rozbít znamená přestat svazovat naše bližní svými představami, jací mají být, co mají dělat a chtít jimi manipulovat a ovládat je jako vozka spřežení. Sundejte jařmo ze šíje svých bližních. To je ta první věc.

2) Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidiš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi?“ Jestliže se postím a odpírám si chléb, tak ten chléb nebudu vyhazovat do kontejneru, ale podělím se s těmi, kteří mají hlad. Ano, i takto překvapivě to může znít: Půst znamená sycení, tedy opak hladování. Znamená lámat chléb hladovému a nasytit jej. Postit se znamená také dělit se, sdílet se, uskromnit se, obětovat se. Postit se za Ukrajinu může znamenat, že si odepru plyn z Ruska, že se vzdám zisku z podnikání u agresora a zaznamenám ztrátu, že se vzdám svých nároků ve prospěch válečných uprchlíků, ano, že jim dám přednost před svými potřebami. To je půst, který si Hospodin přeje. Přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší, ty, kterým bomby zbořily dům, ty, kteří si stihli vzít s sebou jen igelitku a v ní to nejnnutnější a teď se nemají ani do čeho převléct. Reálná pomoc válkou zničené Ukrajině, to je skutečně půst, který má reálný dopad.

Takový půst ale nemá význam jen pro ty druhé, nýbrž i pro tebe, který se postíš. Protože „tehdy vyrazí jak jitřenka tvé světlo“ říká Izaiáš „a rychle se zhojí tvá rána. Před tebou půjde tvá spravedlnost, za tebou se bude ubírat Hospodinova sláva.“ Ano, český národe, tvé světlo je v obrovské vlně solidarity, která hojí tvé vlastní rány a bolesti... Odstraníš-li ze svého středu jho, hrozící prst a ničemná slova, všechna fake news a štvavé dezinformace, budeš-li štedrý k hladovému a nasytíš-li ztrápeného, vzejde ti v temnotě světlo a tvůj soumrak bude jak poledne. Hospodin tě povede neustále, bude tě sytit i v krajinách vyprahlých, zdatnost dodá tvým kostem; budeš jako zahrada zavlažovaná, jako vodní zřídlo, jemuž se vody neztrácejí. Co bylo od věků v troskách, vybudují ti, kdo z tebe vzejdou, opět postavíš, co založila minulá pokolení. Nazvou tě tím, jenž zazdívá trhlíny a obnovuje stezky k sídlům.

Modlitba: *Pane, nauč nás postit se. Kéž při pomoci potřebným nemáme ztrápenou tvář a neukazujeme lidem, jak moc se obětujeme a kolik nás to stojí. Amen.*

Přímlovná modlitba: *Pane, znovu se přimlouváme za lidi, prchající před válkou. Znovu prosíme za hladové a bezpřístřeší, za zraněné a vyděšené. Prosíme za matky s dětmi, které musely své muže opustit a nechat je bojovat. Prosíme za muže, kteří brání své domovy, své rodiny, svou vlast. Prosíme za lidi v obklíčeném Mariupolu, vysvobod' je ze sevření agresora. Modlíme se za válečné uprchlíky, kteří hledají nový domov. Prosíme za poskytovatele pomoci, za ty, kdo nabízejí ubytování, prosíme za místa pro děti ve školkách a školách, prosíme za zaměstnavatele, úředníky a všechny, kdo mohou ulehčit strádání těm, kteří se nedobrovolně dostali do úzkých. Pane, kéž naše pomoc potřebným pomůže i nám samým pochopit, co nás činí skutečnými lidmi a Božími dětmi. Amen.*